

INTERVIEW Een ontdekking diep weggestopt in de achtertuin van Boutique Hotel 't Vosje

Trouwen in het tuinkoepeltje?

Honderden automobilisten rijden dagelijks over de Spanjaardslaan naar de Westelijke Randweg of terug. Zich niet bewust van de pracht die zich op een steenworp afstand bevindt, hier op de grens van Haarlem en Heemstede. Diep weggestopt in de achtertuin van Boutique Hotel 't Vosje staat een tuinkoepeltje dat hoog nodig aan een tweede jeugd moet beginnen.

Arnold Aarts
a.aarts@mediahuis.nl

Haarlem ■ Dat is tenminste het oordeel van Peter van Wingerden, die in de laatste editie van het magazine van de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek (HVHB) uitgebreid aandacht besteedt aan het eigenaardige bouw-
werkje.

De gepensioneerd fiscaal jurist werd tweeënhalve jaar geleden op het bestaan ervan gewezen. Mischien moest hij als geschiedkundig geïnteresseerde eens komen kijken, opperde de eigenaar van het hotel.

Sindsdien is Van Wingerden in de ban van het achtkantige pandje. Hij is maar opgehouden met het tellen van de uren die hij in zijn onderzoek heeft gestopt. En hij is nog lang niet uitgespeurd, er zijn nog genoeg losse eindjes waarmee hij verder kan.

Zoals het opsporen van een nabestaande in Zuid-Afrika van baron Arnoud Hendrik van Hardenbroek tot Ammerstol, die destijds het koepeltje heeft laten bouwen.

Draaien

De adellijke directeur van de kalkzandsteenfabriek in Hillegom kocht dit perceel - buitenplaats Uyt den Bosch die toen nog bij Heemstede hoorde - in 1911. Om zijn echtgenote volop van de zon te laten genieten liet hij het koepeltje neerzetten.

Het gevaarte kon om zijn as draaien, zodat telkens de meeste stralen hemellicht konden worden opgevangen. Telkens als madame het beliefde, kwam het tuinpersoneel opdraven om de wielen met behulp van een houten paal weer een stukje over de rails te duwen.

Van de grandeur van destijds is vandaag de dag weinig meer over, zo blijkt als Van Wingerden de verslaggever zijn 'ontdekking' laat zien. Het lekkende dak is vergeven van mos en het rottende houtwerk heeft dringend onderhoud nodig.

Tegen de achterkant van het gebouwtje liggen zo'n veertig tennisballen, misperen van spelers van de naastgelegen Haarlemsche Lawn Tennis Club. „Blijkbaar voelt niemand de behoefte die op te halen”, zegt Van Wingerden.

Hij wijst meteen naar de loeizware panelen aan de binnenkant van het gebouwtje. Het is de reden dat historici zo enthousiast zijn en dat tuinhuispecialisten („ja, die bestaan”) uit het hele land zijn komen kijken. De acht centimeter dikke sculpturen zijn van kalkhoudende mortel gemaakt en wegen zo'n vijfhonderd kilo elk.

Zoete jeugd

Ze zijn gemaakt door kunstenaar Petrus Swillens, wiens werk ook te zien is in het Centraal Museum in Utrecht. Ze stammen uit 1877 en zijn hoogstwaarschijnlijk afkomstig van buitenplaats Veenenburg in Lisse.

Peter van Wingerden: „Cecilia kon hier terugdenken aan de zoete jeugd op het landgoed.” FOTO'S UNITED PHOTOS/PAUL VREEKER

Als madame het beliefde, duwde het tuinpersoneel de wielen een stukje over de rails

Het landgoed kwam in handen van de baron door zijn huwelijk met Cecilia Leembruggen.

Romantische afbeeldingen

„Ik heb het vermoeden dat de romantische afbeeldingen ook verwijzen naar Veenenburg. Cecilia kon op deze manier terugdenken aan de zoete jeugd die ze daar heeft beleefd. Het moet heerlijk zijn geweest op dat landgoed.”

Het was een indrukwekkende buitenplaats, die vanaf 1842 zelfs een eigen station had. De Leidse textielfabrikant Johannes Leembruggen had bedongen dat de trein van Haarlem naar Leiden zou stoppen zodra hij of zijn vrouw en kinderen op het perron stonden.

Genoeg geschiedenis, terug naar het heden en de toekomst. Want die heeft het tuinkoepeltje zeker, verzekert Bas Dielissen. Hij exploiteert sinds twee jaar hotel 't Vosje.

Dielissen vindt niet dat het gebouwtje het exclusieve domein moet zijn van z'n gasten. Iedereen moet ervan kunnen genieten. Wellicht gaat hij eens per maand de deuren openzetten voor belangstellenden van buiten.

„Want ik vertel heel graag over de geschiedenis van deze buitenplaats en het koepeltje. Dat vinden onze gasten geweldig. Dan merken ze dat ze niet in een modern NH Hotel zitten.”

Maar voorlopig is het onverantwoord bezoekers te verwelkomen,

Duitse Wehrmacht

Baron Arnoud Hendrik van Hardenbroek tot Ammerstol werd tijdens de Tweede Wereldoorlog verplicht om met zijn steenfabriek te leveren aan de Duitse Wehrmacht. Die gebruikte het materiaal voor verdedigingswerken van vliegvelden. Zijn royale medewerking aan de bezetter kwam hem na de bevrijding duur te staan. Hij werd in oktober 1945 opgepakt en in januari 1946 ook zijn commercieel directeur. De baron werd veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf.

gelet op de bouwvallige staat van het tuinhuisje. Eerst is een intensieve restauratie nodig en dat is een kostbare klus.

Grove schatting

Van Wingerden heeft een aanne-mer 'aan de binnenkant van een sigarendoosje' een grove schatting laten maken, die uitkwam op 80.000 euro. „Maar misschien dat het ook voor minder kan.”

Dielissen en Van Wingerden hopen erfgoedclubs te interesseren voor het project en de juiste wegen te vinden naar subsidiepotjes. De hotelexploitant kan niet wachten tot de feestelijke heropening. Dan zou het ook een trouwlocatie kunnen zijn.

Hij ziet het helemaal voor zich: op de plek waar ooit de barones haar boeken las, geven een eeuw later echtelieden elkaar het ja-woord. „Dat is toch net zo romantisch als een bruiloft in Toscane?”